

Stockholm 2016-02-29

Angående Strålsäkerhetsmyndighetsmyndighetens förslag till genomförande av rådets direktiv 2014/87/Euratom om ändring av direktiv 2009/71/Euratom om upprättande av ett gemenskapsramverk för kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar

Sveriges Kärntekniska Sällskap (SKS) lämnar i det nedanstående sina synpunkter med anledning av de av Strålsäkerhetsmyndigheten föreslagna ändringarna i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet samt förordningen (2008:452) med instruktion för Strålsäkerhetsmyndigheten.

Helhetsbedömning

Myndighetens förslag till nya lag och förordningstexten är sammantaget väl genomarbetat och leder till tydligare texter. Med några mindre redigeringar kan texterna förbättras ytterligare så att tolkningsutrymmet och risken för missförstånd minskar. I sak har vi endast någon enstaka synpunkt.

Lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

- 10 § Sista stycket Det sista stycket ger regeringen eller en utpekad myndighet att meddela föreskrifter enligt 10 § första och andra styckena vilka behandlar tillsyn vid normal drift och åtgärder vid en olycka. Det tredje och fjärde stycket om rivning och om avfallshantering omfattas dock inte. SKS anser att det vore lämpligt att ge möjlighet att meddela föreskrifter även inom dessa områden.
- 10 a § Första stycket Den sista meningen i det föreslagna första stycket innehåller ett syftningsfel. Det är svårt för tillståndshavaren att spekulera i syftet bakom att en föreskrift har utfärdats. Men, det var nog heller inte meningen med texten. Omformulera stycket så att det tydligt framgår att "syfte" avser tillståndshavarens syfte med utvärderingen.
- 10 a § SKS välkomnar att paragrafen föreslås förtydligas. Hur och varför helhetsbedömningarna skulle utföras är med nu gällande lagtexten mycket otydligt.
- 12 a § SKS anser att det vore olyckligt att införa en skrivning i lagen om överföring av processparametrar från tillståndshavarna till myndigheten, i synnerhet då detta inte krävs i Euratoms kärnsäkerhetsdirektiv. Komplexiteten i frågan gör den mer lämpad att – som idag – hanteras genom civilrättsliga avtal mellan SSM och tillståndshavarna. SSM skriver i sin kommentar till förslaget att man tidigare inte fått gehör för alla sina önskemål i frågan. Det understryker ytterligare komplexiteten och behovet att hitta en fungerande

modell för hur den här hanteringen skall skötas. Värt att notera är att tillståndshavarna är överens med SSM om behovet.

14 b § Första stycket Det bör förtydligas att det är kärnteknisk säkerhet som avses i första stycket sista mening.

14 b § Sista stycket I det sista stycket föreligger risk för missförstånd. SKS föreslår en omformulering till: "Första stycket gäller även vid ombyggnad eller ändring av kärntekniska anläggningar. Det gäller också vid övrig kärnteknisk verksamhet...".

19 § Punkten "2" Den första meningen under punkt 2 om omedelbar information behöver förtydligas. I princip all mänsklig aktivitet släpper kontinuerligt ut radioaktiva ämnen. Skrivningen behöver därför bli mer specifik. SKS föreslår följande lydelse: "2. Omedelbar information vid utsläpp eller överhängande fara för utsläpp av radioaktiva ämnen *som kan innebära fara för människors hälsa eller utgöra en risk för miljön.*"

SKS sympatiserar med tanken bakom skrivningarna i punkten 2 om att tillståndshavarna skall kommunicera utan dröjsmål vid ett tillbud. Dock vill SKS varna för att en viss förvirring kan uppstå då det finns flera aktörer som har ansvaret att informera allmänheten. Utöver tillståndshavarna kommunicerar SSM och Länsstyrelserna med allmänheten. Genom att lagstadga tillståndshavarnas skyldighet hindras att länsstyrelser, SSM och tillståndshavare gemensamt fattar beslut om hur kommunikationen skall hanteras. SKS föreslår att formuleringarna om olyckskommunikation stryks ur lagen för att istället regleras genom avtal mellan tillståndshavarna och berörda myndigheter.

Förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet

20 a § Den föreslagna skrivningen ger inte SSM möjlighet att utfärda föreskrifter om rivning av kärntekniska anläggningar, om avfallshantering eller om de återkommande helhetsbedömningar som beskrivs i kärntekniklagens 10 a §. SKS anser att SSM borde ha möjlighet att utfärda föreskrifter även inom dessa områden.

Konsekvensbedömning

I avsnitt 4.2.5 menar SSM att kostnaden för överföringen av processdata från tillståndshavarna till myndigheten skulle uppgå till en initial investering om 5 MSEK per tillståndshavare följt av en årlig kostnad om 500 kSEK. Med tanke på frågans komplexitet och vikten av att skydda processsystemen från intrång ter sig kostnadsuppskattningen kraftigt underdriven. Det är sannolikt att den föreslagna skyldigheten att överföra processdata skulle leda till väsentliga kostnader för tillståndshavarna, betydligt högre än de i konsekvensutredningen antagna.

Då åtgärden inte har någon påverkan på reaktorsäkerheten ifrågasätter SKS det kloka i lagkravet. Med dagens hantering genom avtal mellan myndighet och tillståndshavare finns större möjligheter att hitta sätt att tillmötesgå myndighetens behov utan att för den skull riskera IT-säkerheten eller orsaka tillståndshavarna orimliga kostnader.

För Sveriges Kärntekniska Sällskap

Carl Berglöf, ordförande